

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบรมราชาโฆวาทแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชความตอนหนึ่งทรงดำรัสว่า ขณะนี้รู้สึกกันไปทั่วว่ามีปัญหาเยาวชนในบ้านเมืองมากขึ้น เนื่องจากสาเหตุหลายกระแสความจริงเยาวชนมิได้ต้องการที่จะทำตัวให้ยุ่งยากแต่ประการใด แต่โดยเหตุที่ไม่ได้รับความเอาใจใส่ดูแลเท่าที่ควรและขาดที่พึ่ง ขาดผู้ที่จะให้ความรู้ให้คำแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสมเขาจึงต้องกลายเป็นบุคคลที่เป็นปัญหาของสังคม เป็นหน้าที่ของท่านทั้งหลายผู้เป็นครู เป็นอาจารย์ เป็นผู้บริหารการศึกษาที่จะช่วยเหลือเขาด้วยหลักวิชาการและความสามารถ ทุกคนได้เรียนวิชาการแนะนำมาแล้วแล้วควรจะได้นำหลักการมาปฏิบัติ เพื่อให้เยาวชนได้รับประโยชน์อันแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแนะนำแนวทางความประพฤติและจิตใจซึ่งสำคัญมาก ขอให้เพียรพยายามปลูกฝังความรู้ ความคิดที่ปราศจากโทษให้แก่เขาโดยเสมอหน้าแนะนำอบรมด้วยเหตุผลและด้วยความจริงใจ ประกอบด้วยความเมตตาปราณีสงเคราะห์อนุเคราะห์และนำพาไปสู่ทางที่ถูกที่เจริญ เยาวชนก็จะเกิดความมั่นใจและมีกำลังที่จะทำความดี เพื่อจักได้มีอนาคตที่มั่นคงแจ่มใสในวันข้างหน้า (คลังปัญญาไทย, 2556)

ประกอบกับโลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าวได้แก่ คุณภาพของคน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีจิตคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรมคุณธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, หน้า 1)

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคนให้มีศักยภาพทั้งทางด้านร่างกาย ปัญญาและจิตใจไปพร้อมๆ กัน ซึ่งจะเติบโตอย่างมั่นคงในยุคนี้ได้ ทั้งนี้ในการพัฒนาการศึกษาของประเทศนั้นจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายๆ ด้าน แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดในระบบการศึกษา และเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาคือ หลักของผู้บริหาร ฉะนั้นหลักแห่งการบริหารจึงนับเป็นปฐมบทของผู้บริหารจะนำมาซึ่งความร่วมมือร่วมใจร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้อง จากแรงบันดาลใจตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2493 ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณทรงบรมราชโองการว่า "เราจะครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม" ซึ่งคำว่าธรรม ก็คือ ทศพิธราชธรรมโดยพระองค์ได้ปฏิบัติพระราชกรณียตามหลักธรรมนี้มากกว่า 60 ปี อันเป็นที่ประจักษ์และยอมรับทั้งชาวไทยและนานาชาติจะพิสูจน์ได้แห่งความจริง ฉะนั้นผู้บริหารทุกคนทุกระดับและทุกสาขาอาชีพ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องน้อมนำหลักทศพิธราชธรรมมาประพฤติปฏิบัติตนเพื่อเป็นหลักประกันการเป็นผู้บริหารที่ดี และเพื่อให้ผู้ร่วมงานเกิดพลังความร่วมมือ การยอมรับ สามารถบริหารให้หน่วยงานได้มีการพัฒนาอย่างมั่นคง ก่อเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ

ศาสตราจารย์สุมาลย์ศักดิ์ (2542 ก, หน้า 21-23) เป็นที่ทราบกันดีว่าทุกศาสนาในประเทศไทยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นแบบอย่างแห่งการใช้ทศพิธราชธรรมที่ทัดเทียมกันในพระมหากรุณาธิคุณของพสกนิกรทุกศาสนาที่มีต่อพระองค์ท่าน ประหนึ่งความกตัญญูของลูกที่มีต่อพ่อที่มีความแตกต่างทางศาสนาไม่ได้กร่อนทำลายความรู้สึกดังกล่าวแม้แต่น้อย ซึ่งความแตกต่างทางประวัติศาสตร์แห่งชนชาติดั้งเดิมนั้น ไม่ได้บ่อนเซาะความรู้สึกจงรักภักดีต่อพระองค์เลยด้วยพระองค์ทรงมีพระจริยวัตรอันเปี่ยมล้นด้วยทศพิธราชธรรมตามหลักศาสนาอิสลามถือว่า "การเคารพภักดีและนับถือ" เป็นคุณธรรมที่ดีของมนุษย์ทุกคนอันพึงมีต่อผู้มีพระคุณ เช่น ต่อพระมหากษัตริย์ ในฐานะเป็นประมุขของประเทศ ต่อพ่อแม่ในฐานะผู้ให้กำเนิดต่อคุณครูในฐานะผู้ให้ความรู้และอื่นๆ มิใช่ในฐานะพระผู้เป็นเจ้าของ ซึ่งในอิสลามถือว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากเอกองค์อัลลอฮ์ (อัลกุรอาน, หน้า 255)

แนวคิดการพัฒนาประเทศบำบัดทุกข์บำรุงสุขของพระราชามีทศพิธราชธรรมในพระราชจริยวัตรตามทศพิธราชธรรมมี "ทาน" หรือ "การให้" เพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและผู้ตกทุกข์ได้ยากและ "จาคะ" คือการเสียสละและการแบ่งปันเงินเจือเพื่อยังประโยชน์แก่ผู้อื่นและสังคม ศาสนาอิสลามก็เช่นเดียวกันในคัมภีร์อัลกุรอานมีบทบัญญัติเรื่อง "ซาคาต" ที่พึงได้รับจากคนที่มียาก เพื่อประกันความจำเป็นพื้นฐานของคนกลุ่มหนึ่งของสังคมที่มีหน้าที่ช่วยเหลือเกื้อกูลบุคคล 8 ประเภทคือ คนยากจน ผู้ที่ขัดสน ผู้ที่อุทิศตนเพื่อศาสนา ผู้ที่เข้ารับอิสลามในช่วงแรกๆ ทาสที่

ต้องการได้ตัวเป็นอิสระ ผู้มีหนี้สิน ผู้เผยแพร่อิสลามและผู้เดินทาง (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2546, หน้า 7)

ปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรีต่างได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาของเยาวชนมุสลิมที่จะต้องใช้ชีวิตท่ามกลางสังคมที่เต็มไปด้วยความเจริญด้านวัตถุและเทคโนโลยี ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่อยู่รอบด้าน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดหลักสูตรสถานศึกษาที่ครอบคลุมทั้งสามัญและศาสนา โดยยึดจากหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในบทเฉพาะกาล มาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เห็นสมควรกำหนดให้มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยยึดหลักความมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ กล่าวคือเป็นหลักสูตรแกนกลางที่มีโครงสร้างหลักสูตรยืดหยุ่น กำหนดจุดหมาย ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในภาพรวม 12 ปี สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นช่วงชั้นละ 3 ปี จัดเฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ และเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาจัดทำสาระในรายละเอียดเป็นรายปี หรือรายภาค ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ รวมถึงจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมายด้วย (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 2)

เพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับผู้นับถือศาสนาอิสลามเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและเหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจึงต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นหลักสูตรอิสลามศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อศาสนาอิสลาม พร้อมกับดำเนินการบริหารหลักสูตรดังกล่าวควบคู่กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดการศึกษาอิสลามศึกษาอันประกอบด้วยหลักศรัทธา หลักปฏิบัติและหลักคุณธรรมมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้จัดการศึกษาเน้นความรู้ คุณคุณธรรม และเพื่อยกระดับผู้เรียนที่เป็นมุสลิมทุกคนให้ได้รับการศึกษาด้านอิสลามศึกษาอย่างมีคุณภาพ ยกกระดับความเป็นอยู่ของสังคมมุสลิมให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ด้วยสาเหตุดังกล่าวผู้ศึกษาค้นคว้าจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาการบริหารโดยใช้หลักทศพิธราชธรรมตามแนวทางศาสนาอิสลาม ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าหลักทศพิธราชธรรมน่าจะสอดคล้องกับหลักธรรมของศาสนาอิสลาม เพราะหลักคำสอนของศาสนาอิสลามจะครอบคลุมเรื่องราวเกี่ยวกับ

การประพฤติดิปฏิบัติตนไว้อย่างสมบูรณ์ จึงได้ยึดมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและนำไปกำหนดเป็นสมมุติฐานในการวิจัยในครั้งนี้ ทั้งนี้จะได้นำผลการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรีให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการศึกษาของประเทศชาติต่อไป

ปัญหาการวิจัย

1. การบริหารโดยใช้หลักทศพิธราชธรรมตามแนวทางศาสนาอิสลามของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับใด
2. ระดับการบริหารโดยใช้หลักทศพิธราชธรรมตามแนวทางศาสนาอิสลามของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรีตามสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ เพศ จำแนกเป็นเพศชาย และเพศหญิง แตกต่างกันหรือไม่และอย่างไร
3. ระดับการบริหารโดยใช้หลักทศพิธราชธรรมตามแนวทางศาสนาอิสลามของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรีตามสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ ประสบการณ์ทางการบริหาร น้อย และมาก แตกต่างกันหรือไม่และอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารโดยใช้หลักทศพิธราชธรรมตามแนวทางศาสนาอิสลามของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี ในภาพรวม
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักทศพิธราชธรรมตามแนวทางศาสนาอิสลามของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรีตามสถานภาพของบุคคล ได้แก่ เพศ จำแนกเป็นเพศชาย และเพศหญิง
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักทศพิธราชธรรมตามแนวทางศาสนาอิสลามของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรีตามสถานภาพของบุคคล ได้แก่ ประสบการณ์ทางการบริหาร น้อย และมาก

สมมุติฐานการวิจัย

1. ระดับการบริหารโดยใช้หลักทศพิธราชธรรมตามแนวทางศาสนาอิสลามของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ระดับการบริหารโดยใช้หลักทศพิธราชธรรมตามแนวทางศาสนาอิสลามของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรีตามสถานภาพของบุคคล ได้แก่ เพศ จำแนกเป็น เป็นเพศชาย และเพศหญิง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ระดับการบริหารโดยใช้หลักทศพิธราชธรรมตามแนวทางศาสนาอิสลามของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรีตามสถานภาพของบุคคล ได้แก่ ประสบการณ์ทางการบริหารน้อยและมากแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ขอบเขตในการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี ปีการศึกษา 2555 จำนวน 51 สถานศึกษาละๆ 15 คน รวมจำนวน 765 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ร้อยละ 50 จาก 15 คน ได้ผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนละ 8 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 288 คน ซึ่งสูงกว่าตารางการเลือกกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608) และยอมรับได้

2. ขอบเขตด้านเนื้อหาและตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ด้านเนื้อหา การบริหารตามหลักทศพิธราชธรรม และการบริหารตามหลักอิสลามตามหลักคำสอนในมหาคัมภีร์อัลกุรอาน และตามศาสตร์ที่ได้กระทำไว้ที่มีหลักฐานยืนยัน

2.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ

2.2.1 ตัวแปรต้น (independent variable) ได้แก่ สถานภาพของบุคคล ได้แก่

2.2.1.1 เพศ จำแนกเป็น เพศชาย และเพศหญิง

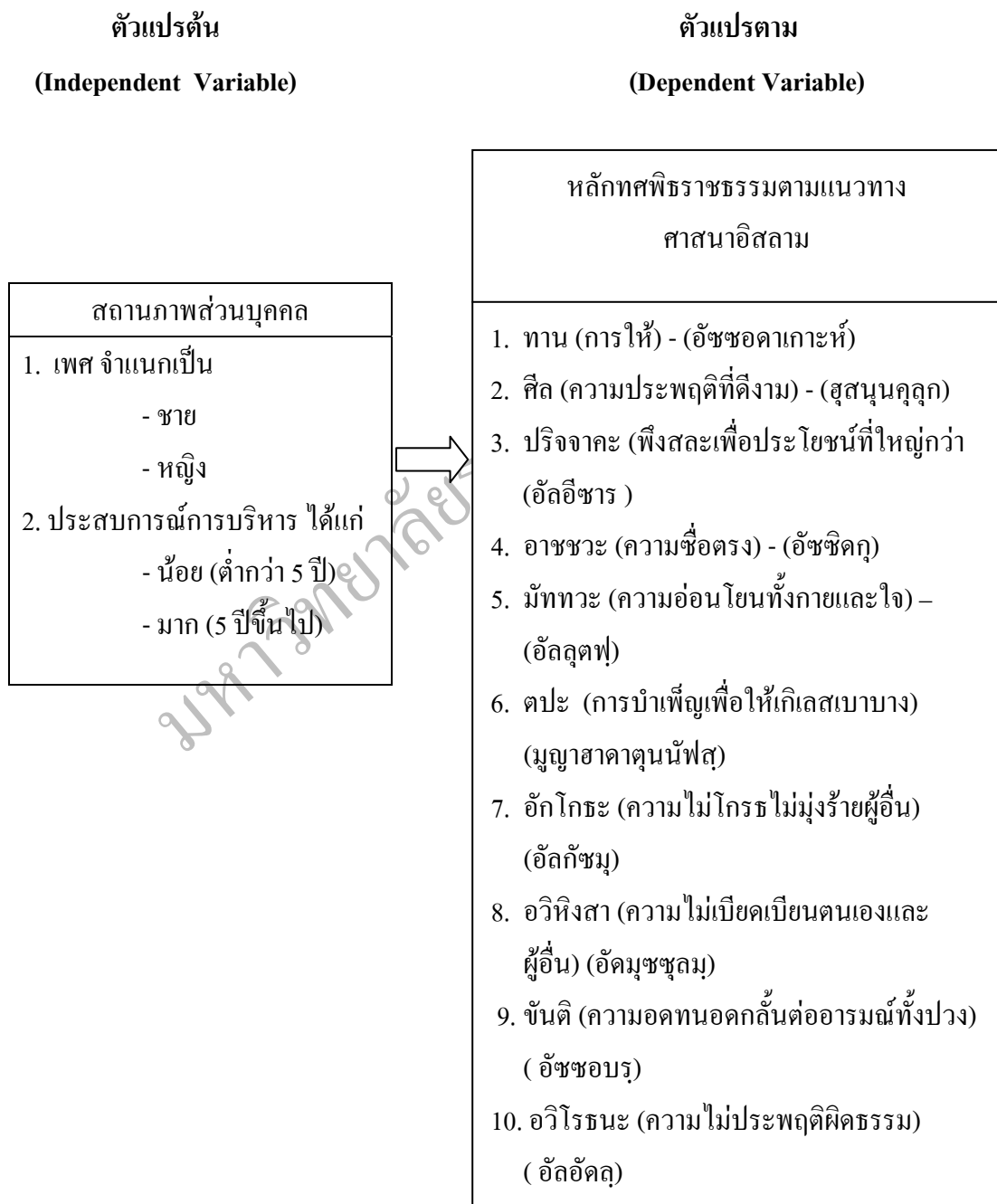
2.2.1.2 ประสบการณ์การบริหาร ได้แก่ ต่ำกว่า 5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป

2.2.2 ตัวแปรตาม (dependent variable) ได้แก่ หลักทศพิธราชธรรม 10 ประการ
เจริญ สุวฑฺฒโน (2549, หน้า 34-43) ที่สอดคล้องกับหลักศาสนาอิสลาม ได้แก่

- 2.2.2.1 ทาน (การให้) - (อ็ชชอคาเกาะห์)
- 2.2.2.2 สีล (ความประพฤติที่ดีงาม) - (ฮุสนุนคูลุก)
- 2.2.2.3 ปริจาคะ (พึงสละเพื่อประโยชน์ที่ใหญ่กว่า) - (อัลอิซฮาร)
- 2.2.2.4 อาชชวะ (ความซื่อตรง) - (อ็ชชัคกู)
- 2.2.2.5 มัททวะ (ความอ่อนโยนทั้งกายและใจ) - (อัลลุดฟู)
- 2.2.2.6 ตปะ (การบำเพ็ญเพื่อให้กิเลสเบาบาง) - (มูญาฮาดาคูนนัฟส)
- 2.2.2.7 อักโกธะ (ความไม่โกรธไม่มุ่งร้ายผู้อื่น) - (อัลกัซมุ)
- 2.2.2.8 อวิหิงสา (ความไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น) - (อัดมุชชุลุม)
- 2.2.2.9 ซันติ (ความอดทนอดกลั้นต่ออารมณ์ทั้งปวง) - (อ็ชชอบรุ)
- 2.2.2.10 อวิโรธนะ (ความไม่ประพฤติผิดธรรม) - (อัลอัคด)

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual framework)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual framework)

นियามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจในความหมายของคำศัพท์เฉพาะในการวิจัยครั้งนี้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้นิยามคำศัพท์เฉพาะที่เป็นคำหลัก ๆ ไว้ดังนี้

กรุงเทพมหานครและนนทบุรี หมายถึง สถานที่ที่ผู้วิจัยกำหนดสำหรับการทำวิจัยเรื่องการบริหาร โดยใช้หลักทศพิธราชธรรมตามแนวทางศาสนาอิสลามของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรีในครั้งนี้

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนเอกชน (ราษฎร์) ที่มีหลักสูตรบูรณาการ ซึ่งประกอบไปด้วยหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนำมาบูรณาการกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 และหลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2546 บริหารงานโดยใช้งบประมาณที่กำหนด ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

แนวทางอิสลาม หมายถึง หลักการและบทบัญญัติการบริหารตามบัญชาของพระองค์อัลลอฮ์ที่ปรากฏในพระมหาคำภีร์อัลกุรอาน พระวจนะของท่านศาสดามูฮัมหมัด ซอลลัลลอฮุอลัยฮิวซัลลิมที่ปรากฏในอัลฮาดิษและเกียรติประวัติของเหล่าอัครสาวก อัซซอฮาบะห์

หลักทศพิธราชธรรม หมายถึง การบริหารโดยใช้หลักทศพิธราชธรรมหรือธรรมสำหรับพระราชกรณียกิจ 10 ข้อ ซึ่งอธิบายตามแนวทางอิสลามได้ดังนี้

1. **ทาน (الصدقة - อัซซอดาเกาะห์)** หมายถึง การบริจาคทาน มีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ (อัลบะลาอ) มีการสละทรัพย์สินของของตนเพื่อสาธารณประโยชน์ (อัลญาริยะห์) มีการให้ความรู้ในด้านการศึกษาตามหลักศาสนาอิสลาม มีการสร้างแหล่งเรียนรู้ตามสถานที่สาธารณะ มีการให้อภัยแก่บุคคลผู้ขอขมาเสมอ

2. **ศีล (حسن الخلق - ฮุสซุนกุลุก)** หมายถึง ความประพฤติที่ดีงาม มีการรักษากาย วาจา ใจ ให้เป็นไปตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม มีการรักษาความซื่อสัตย์สุจริต (อัลอمانةห์) ในหน้าที่ทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีการประพฤติตนตามแบบอย่างของท่านศาสดามูฮัมหมัด มีการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการเคารพสิทธิของกันและกัน

3. **ปรองดอง (الإيثار - อัลอิฮาร)** หมายถึง พึงสละเพื่อประโยชน์ที่ใหญ่กว่า มีการสละสิทธิอันพึงจะได้ให้แก่ผู้มีความจำเป็นมากกว่า (อัลอิกรอม) มีการให้สิ่งของแก่ผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน (อัลอิคดิฮาซ) มีการเกื้อกูลคำจูงผู้ที่ขัดสนขาดแคลน มีการสงเคราะห์ช่วยเหลือญาติตามโอกาสอันสมควร การเป็นผู้มีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

4. **อาซหฺวะ (الصدق - อัซซิดุกุ)** หมายถึง ความซื่อตรง มีการบริหารงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่เลือกปฏิบัติ มีความซื่อสัตย์สุจริตไม่หาผลประโยชน์จากหน้าที่การงาน มีภาพลักษณ์การแสดงออกที่น่าเคารพยกย่องและน่าเชื่อถือได้ มีความไว้วางใจได้ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีการให้บริการแก่สังคมด้วยความเต็มใจและชอบธรรม

5. **มัททวะ (اللطف - อัลลุดฟู)** หมายถึง ความอ่อนโยนทั้งภายนอกและภายใน มีการวางตัวเหมาะสม มีการคิดดี พูดดี ทำดี และรู้จักที่จะอ่อนน้อมถ่อมตน มีการรู้จักปล่อยวางทำจิตใจให้เป็นกลางไม่เอนเอียงตามกระแสสังคม มีการแสดงออกซึ่งความยินดีเมื่อผู้อื่นได้รับสิ่งดี มีความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นจากทุกข์ประสบสุข

6. **ตปะ (مجاهدة النفس - มุญาฮาดาฮ์นัฟส)** หมายถึง การบำเพ็ญเพื่อให้กิเลสเบาบาง มีการข่มอารมณ์ความอยากตามค่านิยมแบบผิดๆ มีการละหมาดฝึกสมาธิวันละ5เวลาเพื่อให้อจิตใจสงบตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม มีการสร้างจิตสำนึกความละเอียดและเกรงกลัวในบาปให้เกิดขึ้นในตนมีการรู้จักอดทน อดกลั้น ต่อการทดสอบที่มาประสบ มีการควบคุมจิตใจไม่ให้เกิดความโลภ โกรธ หลง

7. **อักโกระ (الكظم - อัลกัซมุ)** หมายถึง ความไม่โกรธไม่มุ่งร้ายผู้อื่น การมีจิตใจที่ดีไม่มุ่งร้ายต่อผู้อื่นทั้งด้วยกาย วาจา และใจ การรู้เท่าทันอารมณ์ปัจจุบันว่าเรากำลังทำอะไรอยู่หากมีผู้ไม่ปรารถนาดีมากล่าวว่าร้ายหรือคำหยาบก็สามารควบคุมจิตใจให้เป็นปกติได้ มีความเมตตาและสงสารต่อผู้ผู้อื่นเสมอ และมีการรู้จักให้อภัยเข้าใจและเห็นใจผู้อื่น

8. **อวิหิงสา (عدم الظلم - อัตมุชชุลุม)** หมายถึง ความไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีการไม่เอาเปรียบผู้ที่เสียโอกาสทั้งต่อตนเองและครอบครัว มีการไม่เลือกปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงาน มีการหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจจนเกินควร และมีการวางตัวเป็นกลางได้และให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

9. **ซันติ (الصبر - อัซซอบรุ)** หมายถึง ความอดทนอดกลั้นต่ออารมณ์ทั้งปวง มีความอดทนอดกลั้นเมื่อประสบภัยภิบัตติ (อัลบาลาอฺ) มีการไม่หวั่นไหวต่อคำนิทาและสรรเสริญใดๆ มีการไม่ละทิ้งงานหน้าที่ไปโดยมิชอบ มีความอดทนต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงาน และมีความอดทนต่ออำนาจกิเลสของตน

10. **อวิโรธนะ (العدل - อัลอัดล)** หมายถึง ความไม่ประพฤติผิดในธรรม มีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรมอย่างเสมอต้นเสมอปลาย มีการยึดเอาผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นเป้าหมายหลัก มีการไม่เป็นบุคคลที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย มีการดำเนินชีวิตไปตามกรอบของกฎหมายและศาสนาโดยไม่เห็นแก่พวกพ้อง และมีความเป็นบุคคลผู้ตั้งมั่นอยู่ในความยุติธรรมโปร่งใส

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารและหัวหน้างานฝ่ายต่างๆ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
ในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี

สถานภาพของผู้บริหาร หมายถึง สถานภาพลักษณะส่วนตัวหรือตำแหน่งของบุคคลที่
ได้รับความนับถือจากสาธารณชนเป็นสิ่งที่กำหนดเฉพาะตัวบุคคลที่ทำให้แตกต่างจากผู้อื่น

เพศ หมายถึง เพศของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานคร
และนนทบุรี ดังนี้

1. เพศชาย หมายถึง ผู้บริหารเพศชายของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน
กรุงเทพมหานครและนนทบุรี

2. เพศหญิง หมายถึง ผู้บริหารเพศหญิงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน
กรุงเทพมหานครและนนทบุรี

ประสบการณ์ หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารใน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี จำแนกเป็น

ประสบการณ์ในการทำงานมาก หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งและปฏิบัติ
หน้าที่ของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรีตั้งแต่ 5
ปีขึ้นไป

ประสบการณ์ในการทำงานน้อย หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งและปฏิบัติ
หน้าที่ของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรีที่ต่ำกว่า
5 ปี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงระดับการบริหารโดยใช้หลักทศพิธราชธรรมตามแนวทางศาสนา
อิสลามของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี ในภาพรวม

2. ได้ทราบถึงระดับการบริหารโดยใช้หลักทศพิธราชธรรมตามแนวทางศาสนาอิสลาม
ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรีตามสถานภาพของ
ผู้บริหาร ได้แก่ เพศ จำแนกเป็นชาย และหญิง

3. ได้ทราบถึงระดับการบริหารโดยใช้หลักทศพิธราชธรรมตามแนวทางศาสนาอิสลาม
ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรีตามสถานภาพของ
ผู้บริหาร ได้แก่ ประสบการณ์ทางการบริหาร จำแนกเป็นประสบการณ์น้อย และประสบการณ์มาก

4. ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับไปใช้วางนโยบายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรีต่อไป
5. ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ขยายผลการวิจัยการบริหารโดยใช้หลักทศพิธราชธรรมตามแนวทางอิสลามในด้านการศึกษาต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี